

Η αγάπη: από συναίσθημα σε πράξη

/ Γνώμες

Η αγάπη είναι ένα συναίσθημα που ο άνθρωπος το έχει μέσα του βαθιά, πρώτα για τον εαυτό του: τον σκεπάζει όταν σφάλει, τον δικαιολογεί, του χαρίζει δεύτερες ευκαιρίες. Ακόμη κι όταν τα βάζει με τον εαυτό του, βρίσκει τρόπο τελικά να μείνει συμφιλιωμένος μαζί του, γενναιόδωρος, να δείξει κατανόηση και να δει τα σφάλματα του ως ανθρωπινα. Αυτή η αυτο-αγάπη είναι τρυφερή, υπομονετική, ανεκτική· ένα συναίσθημα που γίνεται καταφύγιο.

• Πέτρος Δ. Δαμιανός, Δρ. Φιλοσοφίας - Διδακτικό Προσωπικό ΕΜΠ

Γι' αυτό ο Χριστός είπε: «ἀγάπα τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν». Σαν να μας έδειξε έναν καθρέφτη: «Όπως φέρεσαι στον εαυτό σου, έτσι στάσου και στον αδελφό σου· όπως συγχωρείς τα λάθη σου, συγχώρεσε και τα δικά του· όπως κρατάς για σένα τις θετικές σου δυνάμεις, μοίρασέ τες μαζί του». Είναι μια προτροπή, ένας στόχος που ξεπερνά τη φυσική μας κλίση.

Αλλά τι γίνεται όταν η καρδιά δεν μπορεί να ακολουθήσει; Όταν το συναίσθημα δεν υπάρχει ή μας είναι αδιανόητο να το γεννήσουμε; Εδώ η παράδοση απαντά με σοφία: κάνε αγάπη. Δηλαδή, συμπεριφέρσου όπως θα συμπεριφερόσουν αν αγαπούσες. Πρόσφερε, στήριξε, υπέμεινε, συγχώρεσε. Η αγάπη, όταν δεν μπορεί να είναι αίσθημα, ας γίνει πράξη.

Έτσι ο λόγος «ἀγαπᾶτε» δεν σημαίνει μόνο «νιώστε», αλλά και «σταθείτε». Μια προτροπή που σε καλεί να πράξεις κάτι γνώριμο, αλλά όχι για τον εαυτό σου: πράξε την αγάπη για τον άλλον ακόμα και αν το συναίσθημα δεν έρθει ποτέ να σε συναντήσει. Η αγάπη υπ' αυτήν την έννοια είναι επιλογή, στάση και δράση. Δεν είναι πυρετός αισθημάτων· είναι ο σταθερός παλμός μιας θέλησης που επιμένει.

Στην πατερική παράδοση, άλλωστε, η αγάπη (ἀγάπη) νοείται πρωτίστως ως τρόπος υπάρξεως και ηθική στάση. Η αγάπη είναι και συναίσθημα, αλλά όταν η καρδιά στεγνώνει, μένει το έργο. Κι εκεί, στο έργο, συναντάται ξανά το αληθινό της πρόσωπο: η αγάπη ως τρόπος ύπαρξης, η αγάπη ως μίμηση του Χριστού.

Αυτή είναι η αγάπη που δεν σβήνει, γιατί δεν εξαρτάται από το αν «αισθάνομαι» ή όχι. Είναι η αγάπη που μένει, γιατί ριζώνει στην απόφαση να υπάρξω με και για τον άλλον. Κι εκεί ακριβώς γίνεται μυστήριο: από ηθική στάση μεταμορφώνεται σε θεϊκή κοινωνία· γίνεται η ουσία της συνύπαρξης, το κλειδί της ελευθερίας, το κέντρο της καρδιάς.

«Έργον τῆς ἀγάπης ἐστὶν ἡ διακονία»

— Μέγας Βασίλειος, Hom. in Ps. 14, PG 31, 272A.

«Διὰ τῆς ἀγάπης ἔργον ἡμεῖς ἑαυτοὺς δίδομεν»

— Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής, Κεφ. περὶ ἀγάπης 1, 26, PG 90, 965A.

«Τὸ ἀκούειν ἐστὶν ἔργον ἀγάπης»

— Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής, Ambigua 10, PG 91, 1096A.

Πηγή: pemptousia.gr